

Några ord om att implementera

Nisse Berglund

TEMA implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

Vikten av att planera implementering

- Med kunskap om implementering genomförs i genomsnitt 80 procent av det planerade förändringsarbetet efter tre år. Utan sådan kunskap genomförs 14 procent av förändringsarbetet efter i genomsnitt 17 år.
- Implementering avser de procedurer som används för att införa nya metoder i en ordinarie verksamhet och som säkerställer att metoderna används så som det var avsett och med varaktighet.

Fixsen, Blase, Timbers & Wolf 2001
Damschroder, Aaron, Keith, Kirsch, Alexander & Lowery 2009

TEMA implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

Faser i implementeringsarbetet

- 1/ Tillsätt en implementeringsorganisation, med en lokal ledningsgrupp.
Bör finnas under minst 2 år, längre för större organisationer
- 2/ Behovsinventering. Vad behövs?
- 3/ Installation av metoden. I vilken ordning?
- 4/ Användning av metoden i vardagen.
- 5/ Vidmakthållande av metoden.
Följ upp 2-5 år efter installationen.

TEMA implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

Fem missförstånd om förändringsarbeten

- Effektiva metoder sprider sig själv.
- Information räcker för att åstadkomma förändring.
- Utbildning leder automatiskt till användning.
- Förändring sker snabbt.
- Det räcker att man tror på det man gör för att det ska bli bra.

TEMA implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

Likheter och olikheter kring implementering?

Örebro, Uppsala,
Kungälv, Gävleborg

Målgrupper?
Vad har uppnåtts?
Framgångsfaktorer?
Svårigheter?
Vad kunde gjorts annorlunda?
Vart är vi på väg?

TEMA implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

Örebro

Annika Holmbom, Jörgen Klingborg
Örebro kommun

TEMA implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

Uppsala

Liselotte Sjögren, Uppsala län

Samverkan mellan regionens vuxenpsykiatri och 5 kommuners socialpsykiatri

TEMA Implementering av RACT Karistad 12-13 mars 2018

Vård- och stödsamordning som organisation, med RACT som metodik

Ett gemensamt utvecklingsarbete mellan Psykiatrisk vård och socialtjänst

Fyra kommuner = 120 000inv
I samverkan med
En psykiatrisk klinik med tre öppenvårdsområden med
mottagningar för Psykos och för allmänpsykiatri

Göteborg

Dag Andersson Kungälvsområde

TEMA Implementering av RACT Karistad 12-13 mars 2018

Gävleborg

Anna Öhman
Gävleborgs län

regionens vuxenpsykiatri
och 10 kommuners
socialpsykiatri

TEMA Implementering av RACT Karistad 12-13 mars 2018

2. Hur har vi gjort?

TEMA Implementering av RACT Karistad 12-13 mars 2018

2. Hur har vi gjort?

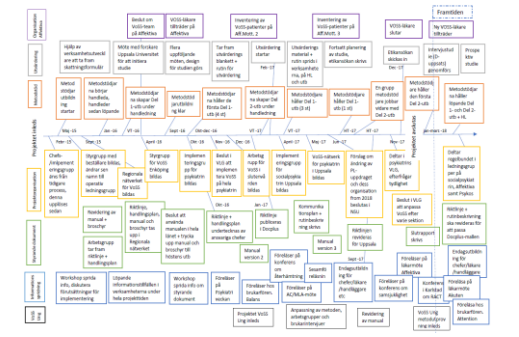
Örebro

- Överenskommelse Organisationer
- Länsstruktur, Ledarskap 3g/år
- Länsutbildning, gemensamt och lokalt
- Arbete och metodstöd
- Självkostnadspris
- Manual + böcker

TEMA Implementering av RACT Karistad 12-13 mars 2018

Uppsala

2. Hur har vi gjort?

TEMA Implementering av RACT Karistad 12-13 mars 2018

2. Hur har vi gjort?

Uppsala

- Projektledare med uppdrag från både kommun och psykiatri, styrgrupp, regionalt nätverk, implementeringsgrupper i kommun och psykiatri och olika arbetsgrupper
- Styrdokument: Prio-överenskommelse, riktlinje, handlingsplan, rutinbeskrivning, manual
- Metodstödjare som utbildar och handleder i metoden samt är kulturbärande i verksamheterna
- Budget: Prio-medel (bekostat PL, utbildning, material)
- Länsgemensam utvärdering, plan på forskningsstudie

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

2. Hur har vi gjort?

Kungälvsområdet

Första utbildning: 2011, Vård- och stödsamordningsstart; 2013

- Bra chefstöd (socialchefer-verksamhetschef) med -styrgrupper (enhetschefer) de första åren
- En aktiv utvecklingsgrupp, Processledare (50%, samfinansierad i tre år)
- VSS-avtal med varje kommun.
- Basutbildningar (från extern till egen regi), fördjupningsutbildning, handledarutbildning.
- En egen manual,
- Gemensam metodhandledning (i 5-6 grupper) med egna handledare
- Årliga Inspirationsdagar för alla Vård- och stödsamordnare; (brukarföreläsningar, erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling, utvärderingar).

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

2. Hur har vi gjort?

Gävleborg

- Grundutbildning och metodhandledning sedan 2012 och fortfarande
- 2 styrgrupper/chefsgrupper - implementering i samverkan och var för sig
- Överenskommelser, handlingsplan, gemensam aktivitetslista
- Provat oss fram
- Chefsutbildningar
- Krav på verksamheterna som skickar deltagare på utbildning
- Manual + hemsida
- Ekonomi
- Samordningstjänst mellan 50-100 % sen 2012

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

3. Målgrupp?

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

3. Målgrupp?

Uppsala

Brukare:

- Personer med omfattande psykisk funktionsnedsättning som är i behov av omfattande vård- och stödsatser från både regionspsykiatri och kommunens socialpsykiatri i samverkan
- Ej diagnosspecifikt, fokus ligger på *graden av funktionsnedsättning* till följd av psykiatrisk sjukdom, samt att behov av samordnade insatser finns

Personal:

- Socialpsykiatri i Uppsala, Knivsta, Håbo, Enköping och Östhammar kommuner, i samverkan med regionspsykiatri implementerar i dagsläget metoden
- Kommunen: Främst boendestöd och boenden
Övriga "känna till"
- Psykiatri: Affektiva: VoSS-team på 3 mottagningar
Psykos: alla samordnare i öppenvården ska utbildas på sikt
Neuro/beroende: planering pågår
- Samverkan med slutenvården
- Systerprojekt VoSS Ung (12-25 år) – anpassning av metoden

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

3. Målgrupp?

Kungälvsområdet

Brukare:

- Personer med omfattande psykisk funktionsnedsättning med behov av bättre samarbete. Inte diagnosspecifikt

Personal:

- En från socialtjänsten (Boendestöd, BMSS, IFO, socialmedicin)
- En från psykiatrisk öppenvård (Kurator, SSK, ArbT, Msk)

En personal från psykiatri och en från socialtjänst bildar en trio med en brukare som koordinerar insatser och arbetar långsiktigt enligt RACT:

- Kartläggning, Planeringsfas, Arbetsfas, Stödfas

Men senaste året även startat VSS/RACT-kartläggning inom enbart kommun eller sjukvård (psykosvård /missbruksvård)

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

3. Målgrupp?

Örebro

- Personal från kommunernas socialpsykiatri, LSS verksamhet och regionens psykiatri
- Vuxna personer långvarig psykisk ohälsa, vanligen med biståndsbeslut i kommunen

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

3. Målgrupp?

Gävleborg

Personal idag:

- Kommunernas socialpsykiatri boendestöd, boenden
- Regionens psykosenheter främst Öppen vård

Brukare:

- Vuxna personer som är aktuella i någon verksamhet som har utbildad CMare. Komplexa svårigheter utifrån psykiska funktionsnedsättningar. Behov av flera huvudmän.

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

4. Framgångsfaktorer?

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

4. Framgångsfaktorer?

Uppsala

- Prio-satsningen (budget + överenskommelse)
- Gemensam projektledare för psykiatri och kommun – ser till helheten och inte enbart den egna verksamheten
- Många och engagerade metodstödare (17 utbildade, 13 kvar)
- VoSS-team på Affektiva
- Envishet och tålamod!

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

4. Framgångsfaktorer?

Kungälvsområdet

- Resultat och återhämtningen för brukarna är mycket inspirerande!!
- Ingen diagnosavgränsning
- Drivande utvecklingsgrupp & processledare (Dag & Cilla)
- Gemensamt jämbördigt arbete kommun-sjukvård. Initialt bra stöd från chefer
- Avtalen om VSS mellan Psykiatri & kommunen har gett medvind
- Vi utbildar och handleder kring hela RACT-processen (*inte bara kartläggning*)
- Två VSS ger kontinuitet vid personalomsättning
- Förändrat utbildningarna efter utvärderingar och behov : Mer praktiskt inriktning och mer brukarmedverkan

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

4. Framgångsfaktorer?

Örebro

- Kontinuitet i struktur
- Finansiering för utbildare/metodstödare
- Samverkan i utbildning

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

4. Framgångsfaktorer?

Gävleborg

- Återhämtningskunskap som gemensam värdegrund
- Vana att samverka på 1:a linje nivå -mötestruktur
- Vana att genomföra utbildning till personal ihop
- Brukarrepresentation i styrgrupp
- Engagerade medarbetare!
- Gott samarbete med extern utbildare-utveckling av utbildningen
- Chefsutbildningar
- Samordnare

TSSA Implementering av RACT Karlestad 12-13 mars 2018

5. Svårigheter

TSSA Implementering av RACT Karlestad 12-13 mars 2018

5. Svårigheter

Kungälvsområdet

- Bra metoder sprider sig inte som ringar på vattnet,
- RACT-VSS går på tvärs med aktuella krav på prestationer tillgänglighet, korta behandlingstider, diagnosorganisering. Alla riktlinjer utgår från diagnos,
- Svårt att integrera VSS-RACT i normal verksamhet, cheferna är försiktiga " Tar för mkt tid", "Hur skall vi hinna med detta när vi..."
- Motstånd och ovana till manualstöd i arbetet.
- Omsättning av Personal och chefer på alla nivåer: budskapet uppifrån kom bort
- Chefer är för långt ifrån verksamheten, driver inte på.
- Att nå fram till läkargruppen
- RACT (och aktuella riktlinjer) är okända hos nyutbildad personal
- Behov av processtöd och metodstöd minskar inte

TSSA Implementering av RACT Karlestad 12-13 mars 2018

5. Svårigheter

Gävleborg

- Omsättning på chefsposterna
- Omsättning utbildad personal
- RACT kontra "pinnsystem" och tidspressade scheman
- Biståndsbeslut och RACT-tid
- Länets olika förutsättningar

"det här gör vi ju redan, eller?"

"bara en massa papper"

"har min chef fattat vad detta innebär?"

TSSA Implementering av RACT Karlestad 12-13 mars 2018

5. Svårigheter

Örebro

- Omsättning av chefer på organisationsnivå
- Omsättning på utbildad personal
- Omsättning på enhetschefer
- Ändra vanor i arbetet i boendestödet
- Rådande organisatorisk stöd försvårar ibland processen kring R-ACT

TSSA Implementering av RACT Karlestad 12-13 mars 2018

5. Svårigheter

Uppsala

- Otydlighet i beslut/ej förankrat i psykiatrins ledning – vad ville man uppnå?
- Omsättning av chefer, f.a. i psykiatri
- Omsättning utbildad personal
- Metodstödjarna ges olika förutsättningar att utföra uppdraget, svårt att kombinera med ordinarie arbete
- PL ej uppdrag från alla kommuner, men ska driva processen i hela länet
- Många verksamheter inblandade, svårt med informations spridning
 - "Vem bestämmer?"

TSSA Implementering av RACT Karlestad 12-13 mars 2018

6. Vad skulle vi gjort annorlunda?

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

6. Vad skulle vi gjort annorlunda?

Gävleborg

- Politikerförankringen
- CM/RACT Manual Gävleborg
- Kontinuitet på chefsposterna
- Urval av medarbetare
- Grundutbildningen haft metodhandledningen integrerad redan 2012 istället för efteråt
- Mer praktisk resursgruppskunskap från start

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

6. Vad skulle vi gjort annorlunda?

Örebro

- Ledarskapet borde fått mera stöd från början
- Längre metodstöd i ett tidigare skede
- Tydligare struktur för medarbetarna som utbildats och ska använda R-ACT

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

6. Vad skulle vi gjort annorlunda?

Uppsala

- Längre förankringsprocess i psykiatrin – vilka ska vara med och varför?
- Tydligare överenskommelse från början – vad vill vi uppnå, hur ska vi nå dit?
- Plan för kvalitetssäkring, t.ex. vid chefsbyte
- Tydligare förankring hos chefer av vad metodstödjaruppdraget innebär

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

6. Vad skulle vi gjort annorlunda?

Kungälvsområdet

Borde arbetat mer med integrering av VSS och RACT i existerande rutiner och arbetssätt:

- I pågående behandling & stödsatser
- Teamkonferenser, biståndshandläggning, SIP, LVM, Fått med chefer & Läkare på utbildningar

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

7. Utvärdering och uppföljning

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

7. Utvärdering och uppföljning **Örebro**

- KSI programtrohetsmätning, Örebro kommun
- Utvärdering av utbildning och metodhandledning

TEMA Implementering av RACT
Karlstad 12-13 mars 2018

7. Utvärdering och uppföljning **Uppsala**

- Brukarna självskattar sin funktion och nöjdhet med insats (WHODAS och Inspire)
- Insamling av data: antal brukare, samarbetspartners, vilka arbetsblad har man gjort, antal SIP:ar etc.
- Brukarintervjuer (till slutrapport samt inom ramen för forskningsstudie)
- Utvärdering av utbildningarna: enkät
- Utvärdering av handledningen, terminsvis
- Enkäter till personal och chefer

TEMA Implementering av RACT Karlstad
12-13 mars 2018

7. Utvärdering och uppföljning

Kungälvsområdet

Brukare utvärderar sina förändringar och samarbetet:

- Måluppfyllelse. Utvärdering och revidering av delmål
- Med arbetsblad: *Min delaktighet, Skattning av förändring(ORS), Hur fungerar vardagen.*

Personal:

- Metodhandledningen följer processen
- Enkäter till alla Vård- och stödsamordnare
- Grupputvärderingar på Inspirationsdagarna
- Checklistor för arbetsfasen & kartläggningen
- Vi räknar resursgrupper och VSS-par(som startat kartläggning)
- Utvärderat utbildningarna som medfört förändringar

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

7. Utvärdering och uppföljning

Gävleborg

- Brukarens kvartalsrapport (egen consat, VASskalor på livskvalité, psykiska och somatiska besvär)
- KSI –programtrohetsmätning/halvår
- Utvärdering av grundutbildning/år
- Utvärdering av metodhandledning/termin

TEMA implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

8. Vad har vi uppnått?

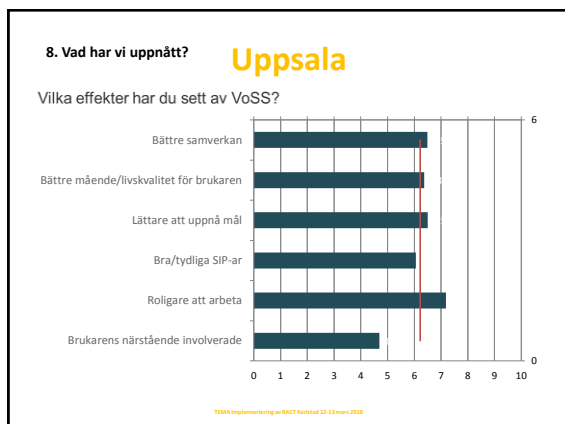
TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

8. Vad har vi uppnått?

Uppsala

- Första utbildningen 2009
- 17 Metodstödjare utbildade, 13 kvar
- Första utbildningen i egen regi 2016
- Ca 200 utbildade vård- och stödsamordnare
- 11 handledningsgrupper i länet
- 65 ärenden startade, 52 pågående
- Positiva förändringar för enskilda brukare

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

- 8. Vad har vi uppnått? Gävleborg**
- Positiva förändringar för enskilda personer
 - 1:a utbildningen 2012
 - Eget utbildningsansvar från 2017
 - Idag 50 aktiva CMare samt 26 i utbildning
 - Alla CMare jobbar med minst 1 ärende var
 - Obligatorisk metodhandledning
 - Tankesätt smittar
- TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

- 8. Vad har vi uppnått? Kungälvsområdet**
- Återhämtning och/eller stora positiva förändringar för enskilda personer (och besparingar för sjukvård/kommun)
Framförallt för personer med allmänpsykiatriska diagnoser
 - Brukarna, personal och närstående är väldigt positiva
 - 60 påbörjade RACT-kartläggningar som nått fram till ...
 - 28 pågående och 8 avslutade resursgrupper
 - Personal har fått kunskap om att brukarstyrt beslutsfattande generellt underlättar stöd- och vårdinsatser
 - Kompetenshöjning-180 st utbildade i RACT/VSS, varav 70 i egen regi
 - Förbättrat generellt samarbete
- TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

- 8. Vad har vi uppnått? Örebro**
- 1:a utbildningen 2008
 - 1:a utbildningen i egen regi 2012
 - Runt 60 ärenden i länet pågår nu
- TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

- 9. Vart är vi på väg? Örebro**
- Öka möjligheterna för boendestödjarna att planera utifrån behoven i R-ACT
 - Öka möjligheten för cheferna att stödja processen kring R-ACT
 - Öka delaktigheten med brukarorganisationer i processen kring R-ACT
-
- TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

9. Vart är vi på väg?

Uppsala

- Långsiktig plan för utbildning, handledning och implementering – ej projekt!
- Omtag på förankringsprocessen i psykiatri – vilka ska vara med och varför?
- Inkludera Habiliteringen och privata psykiatri (Östhammar)
- Forskningsstudie
- VOSS Ung metodutprovning

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

9. Vart är vi på väg?

Kungälvsområdet

- ? Medvind och motvind
- Ringarna sprider sig kanske trots allt
- Brukarstyrningen ger efterfrågan och resultat
- Mer RACT-kartläggning inom enbart kommun/sjukvård

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

9. Vart är vi på väg?

Gävleborg

- Mera integrera
- Inte mera projekt
- Fortsatt metodhandledning och utbildning i egen regi i samverkan
- Fortsatt samarbete med brukarorganisationerna
- hemsidan

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018

Kontakta oss

anna.ohman@regiongavleborg.se

liselotte.sjogren@akademiska.se

jorgen.klingborg@orebro.se

annika.holmbom@orebro.se

dag.andersson@vgregion.se

cecilia.fjellsson@vgregion.se

TEMA Implementering av RACT Karlstad 12-13 mars 2018